

НОВА ПРОВОКАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ЖАНДАРМІВ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

ПРОВОКАЦІЙНИЙ ЗАМАХ НА ПОТЯГ СЛІДЧОЇ КОМІСІЇ.

ВАРШАВА. — "Кур'єр Польський" містить телеграму власного кореспондента з Львова з повідомленням про замах на потяг, в котрому їхала зі Львова до Варшави комісія, яка провадить слідство про катування та смерть Ольги Бесарабової.

У зв'язку з цим у Варшаві заарештовано академіка Степана Рудика, редактора українського журналу "Нова Культура". Слідство про той замах провадитиметься у Львові, куди буде відраджено заарештованого Рудика.

За повідомленнями інших газет — замах полягав в тому, що вагон, в якому повинна була їхати комісія, запалився. У цьому ж потязі їхав Степан Рудик. Охранка заарештувала його, очевидно, з провокаційною метою, щоб мати змогу обвинувачувати його за замах на слідчу комісію.

"ЗАМАХ" — ПРИЧІПКА ДЛЯ НОВИХ АРЕШТІВ.

Львів. — Славетний "замах" на потяг дав польській жандармерії привід для дальшої провокації українців. В Галичині чинять нові масові арешти та труси.

Шовіністична польська преса урочисто заявляє, що при арештах знайдено "сензаційний" матеріал. Ця преса подає, що в потязі, призначеному для слідчої комісії, в якому згорів вагон, у кількох місцях знайдено вибухові матеріали.

Степана Рудика ув'язнено в окремішій камері. Відкривається нова сторінка велетньої провокації польської жандармерії проти українців.

НЕ "МАЛА ПОЛЬЩА", АЛЕ ЗАХІДНА УКРАЇНА.

ВАРШАВА. — "Кур'єр Польський" подає подробиці масових арештів на "кресах". Газета заявляє, що серед арештованих — багато комуністів.

Між іншими газета повідомляє, що у Львові заарештовано центрального комітету Спілки Комуністичної Молоді Західної України. Газета пише, що поліція заарештувала усіх членів центрального комітету.

На допиті заарештовані заявили, що українські робітники вважають заселену ними країну не "Малого Польщею", а Західною Україною. Згідно з цією вимогою пролетаріату Західної України партія пере-

іменувала себе на "Комуністичну Партію Західної України". Так само переіменувалася й Спілка Комуністичної Молоді.

ПРОТЕСТ ПРОФСПЛОК.

Львів. — Рада професійних спілок в особі представників К. Желяшківича та д-ра Гершталера вручила львівському воєводі категоричний протест проти знущання поліції над арештованими.

У протесті говориться, що на протязі кількох тижнів громадська думка занепокоєна арештами, що чиняться в Галичині. Для ради професійних спілок в цьому не було нічого нового, тому що арешти тривають уже протягом кількох років і завше під час арештів знущаються. Влада не реагує на поведінку поліції й не загрожує дуже серйозними наслідками для української національності. Як на ствердження цих фактів в протесті вказується на знущання над Іваном Полюгою, студентом Федором Ядурою, Петром Тимечком, Степаном Коцюбою та над багатьма іншими. Рада професійних спілок вимагає, щобь надані були припинено знущання. Воєвода обіцяв, що в справі про знущання буде заряджено спеціальне слідство.

КАТУВАННЯ ВІЗНІВ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Львів. — Поліція продовжує катувати політичних арештованих. Арештованого недавно Брехера поліція підчас допиту біла 5½ годин, тоб-то від 6-ої до 11½ годин. Після катування, Брехера, роздягаючи, облили водою, голову зав'язали мішком і мучили електричним током.

КАПДАНИ — СИМВОЛ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.

ВАРШАВА. — У бюджетовій комісії союму обговорювали кошторис державної поліції. Українець Васильчук запропонував викреслити асігновку на купівлю капданів, заявивши, що капдани стали символом польської державності. Пропозицію Васильчука комісія відкинула. Після цього Васильчук запропонував припинити видачу коштів на утримання охрани. Ця пропозиція викликала надзвичайне обурення правих депутатів, що накинували на Васильчука з кулаками. Українські депутати залишили засідання.

МІЖН. ОРГ. ДОПОМОГИ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

Як читаємо в київському "Більшовику", минулого місяця відбулася в Києві загально-міська конференція осередків Міжнародної Організації Допомоги Революціонерам, на якій були зроблені доклади про загально-союзний з'їзд цієї організації і про положення в польських в'язницях. Після цього була ухвалена резолюція протесту проти катувань українських та польських робітників і селян.

Першим проявом незадоволення широким мас Польщі, каже докладчик, було збройне повстання в Кракові, яке було першим, попередженням для польської буржуазії. У відповідь польський уряд розпочав розправу з революційними елементами, пристосовуючи вивернені методи царського уряду, а саме нацькування однієї частини населення проти другої. В Польщі зараз особливо сильні переслідування українців та Білорусів. Польський уряд намагається пригрозити всі прагнення української громадськості. Переслідування українців нагадує середовища. Особливо сильні владри падають на компартію та на революційні елементи національних меншостей. Арешти провадяться так само по всій Галичині.

Переходячи до положення в польських в'язницях, тов. Скарбек каже, що через масові голодування, в'язням вдалося відвоювати поліпшення умов режиму, але кожний момент загострення революційної боротьби, репресії над в'язнями все збільшуються, причому особливо знущаються над українцями.

Наше завдання — каже тов. Скарбек — висловити найгостріший протест та заявити, що кожний крок польського уряду є під знаком ретельного догляду, заявити, що ми будемо п'ятувати польських насильників справжнім іменем варварів та злощинців. Хай вони знають, що міжнародний пролетаріат розігне ці злощинні акти, як кровожадні методи польської буржуазії в їх класовій боротьбі.

З докладом про положення в в'язницях Польщі в Галичині виступав тов. Скарбек. Останні відомості про положення в в'язницях Польщі й Галичині особливо про положення в підшефній Київському відділу МОДР-у львівській тюрмі, каже тов. Скарбек, своєю кошмарністю переважає всі страсти, що їх вживає-ть по царських в'язницях. В'язні дведені кошмарним режимом до розпуски; для того, щоб сповістити широкі маси про всю лють тюрмників та про їх гідке знущання над

боку в'язнів. Хто він — не знати в цій пітьмі. ...милуй мя господи... Вояки почали падати ненадійно, густо. Йшли і падали, а інші думали, що це з утоми. На білих складках плаща і на снігу являлися п'ятна червоної крові, але метелиця розносилла ці п'ятна на всі боки, завивала і білі плащі і вбиті людські тіла під ними.

Вже не йшли білі постаті далі. Вони позанурювалися в сніг і годі було пізнати, хто це живий, а хто вбитий. Однаково прикривала метелиця одних і других. Всі зрозуміли. Вони близько "ворога". Якби був погідний день, то тяжко було-би так близько дійти. І як-би не було метелиці, то смерть була-би страшніша. А так вона находить ненадійно, таємно. Людина перекотиться і навіть не чується. Ні встпу кузь не чути, ні вистрілів. Шось вперед гуркотить, але ж це метелиця шибается поміж смереками і вие, скажене.

Закостенілими руками брали рушниці і стріляли — грінся. Нікого не бачили перед собою, але стріляли. Стреляли і знов кровавилися, падали мертві. Видавалося, що їх кулі завертали метелиця назад і вони біли їх самих.

Стреляли довго, аж цівки топили сніг, що осів на них. Як довго, ніхто не знав, як не знав також, чи не ранок, чи полудне, чи вечір. ...господи, по великій милості твоїй... Бах — бах — ба-а-а-ах! ...че... видче... швидче!... Ба-а-ах!... Вітер позирив сніпки з хати а жінка недужа... Бах! ...Богородице діво, радуйся обрадуваная... Ба-бах! Ба-а-а-ах! ...Віють вітри, віють буйні...

людиною, кінчають самовбивством. Чим це пояснити? Це можна пояснити тільки тою загостреною боротьбою, що зараз відбувається в Польщі. Польська буржуазія почуває свій близький кінець. В Польщі класова боротьба тісно переплітається з національною боротьбою. До того економічний стан Польщі зараз надзвичайно сумний.

Провідний з'їзд МОДР-у Тов. Шрайбер в своєму докладі про підсумки загально-союзного з'їзду МОДР-у (Міжнародна Організація Допомоги Революціонерам) зазначила основні завдання найближчої праці МОДР-у, накресленої з'їздом.

Конференція по докладу тов. Шрайбер ухвалила резолюцію, де з задоволенням констатує великі успіхи, досягнуті МОДР-ом у справі допомоги борцям міжнародної революції.

В міру зросту революційної хвилі по капіталістичних країнах, — каже резолюція — міжнародна буржуазія, борючись у передсмертних сутинках за своє панування, з кожним днем все збільшує нечуваній терор, скерований проти найкращих представників робітничої класи. Це висуває перед трудящими масами С.Р. С.Р. конче потребу поширити та поглибити працю Союзного МОДР-у шляхом втягнення в МОДР максимальної кількості робітників і селян з одного боку, та інтенсифікації матеріальної допомоги полозним капіталу, з другого боку, і встановити в такий спосіб, найтіснішу зв'яз між робітниками та селянами Радянського Союзу й трудящими всього світу.

Положення в польських в'язницях. З докладом про положення в в'язницях Польщі в Галичині виступав тов. Скарбек. Останні відомості про положення в в'язницях Польщі й Галичині особливо про положення в підшефній Київському відділу МОДР-у львівській тюрмі, каже тов. Скарбек, своєю кошмарністю переважає всі страсти, що їх вживає-ть по царських в'язницях. В'язні дведені кошмарним режимом до розпуски; для того, щоб сповістити широкі маси про всю лють тюрмників та про їх гідке знущання над

боку в'язнів. Хто він — не знати в цій пітьмі. ...милуй мя господи... Вояки почали падати ненадійно, густо. Йшли і падали, а інші думали, що це з утоми. На білих складках плаща і на снігу являлися п'ятна червоної крові, але метелиця розносилла ці п'ятна на всі боки, завивала і білі плащі і вбиті людські тіла під ними.

Вже не йшли білі постаті далі. Вони позанурювалися в сніг і годі було пізнати, хто це живий, а хто вбитий. Однаково прикривала метелиця одних і других. Всі зрозуміли. Вони близько "ворога". Якби був погідний день, то тяжко було-би так близько дійти. І як-би не було метелиці, то смерть була-би страшніша. А так вона находить ненадійно, таємно. Людина перекотиться і навіть не чується. Ні встпу кузь не чути, ні вистрілів. Шось вперед гуркотить, але ж це метелиця шибается поміж смереками і вие, скажене.

Закостенілими руками брали рушниці і стріляли — грінся. Нікого не бачили перед собою, але стріляли. Стреляли і знов кровавилися, падали мертві. Видавалося, що їх кулі завертали метелиця назад і вони біли їх самих.

Стреляли довго, аж цівки топили сніг, що осів на них. Як довго, ніхто не знав, як не знав також, чи не ранок, чи полудне, чи вечір. ...господи, по великій милості твоїй... Бах — бах — ба-а-а-ах! ...че... видче... швидче!... Ба-а-ах!... Вітер позирив сніпки з хати а жінка недужа... Бах! ...Богородице діво, радуйся обрадуваная... Ба-бах! Ба-а-а-ах! ...Віють вітри, віють буйні...

жваною й шляхетською Польщі. Скажені знущання, що їх завдають польські кати своїм полоненим — найкращим дітям українських та польських робітників і селян, примушую нас, робітників і селян видької Радянської України збільшити нашу працю допомоги нашим братам і сестрам, які мучаться в буржуазних катівнях. Зібрання делегатів Київського Губ. відділу МОДР-у вважає конче потрібним особливо збільшити допомогу підшефній львів-

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В ЕДМОНТОНІ.

В неділю, 6 квітня ввечері сходились українське робітничі Едмонтону до Укр. Роб. Дому і стрілецька кріпка на підвизначені, прибрані в зелені явни та колорують квіти плетени віноків. Кожний з присутніх піднятий духом, що може святкувати цей день в своїй хаті, як сказав поет: "В своїй хаті своя правда і сила і воля". Навіть робітничі релігійні погляди прийшли святкувати цей день до Укр. Роб. Дому. Іх робітничі совіть вказала йти святкувати пам'ять нашого генія, до театру інституту, де нема ні хлопа ні пана а всі рівні.

Піра до 7-ої години зала переповнена. Така Анна Зеня привітала присутніх вступним словом та сказала, що Т. Шевченко віддав ідею своєю життя за поневоленого, тому ми, робітничі і українці, завше шануємо його пам'ять, і навела його слова: "Робітничим урядом, робітничим умом, робітничою силою, робітничою кров'ю, робітничою душою, робітничою пам'яттю, де нема ні хлопа ні пана а всі рівні."

Піра до 7-ої години зала переповнена. Така Анна Зеня привітала присутніх вступним словом та сказала, що Т. Шевченко віддав ідею своєю життя за поневоленого, тому ми, робітничі і українці, завше шануємо його пам'ять, і навела його слова: "Робітничим урядом, робітничим умом, робітничою силою, робітничою кров'ю, робітничою душою, робітничою пам'яттю, де нема ні хлопа ні пана а всі рівні."

А далше хор під проводом т. Д. В. відспівав "Заповіт", музика Б. Білого. Хор досить трудний спів, однак випав вдоволяючо. Потім співаки деклямації, солов'ї співи, дубети, терети та літоча оркестра. Друга вітала кожний виступ гучними оплесками. Хоральні пісні були: "Душа моя" — муз. Волошин; "Чого мені тяжко" — муз. Ворошилова; "Прощай Червоний" — муз. Вериківського.

З особня треба згадати дуже гарне солю т-ки М. Шевчук, контраст — "Вечір на Україні". Т-ка Шевчук — це любячий едмонтонський публіцист і на це вона дійсно заслугоє. Ті співи завжди хотілось б слухати. Т-ки Д. Юркіна і Е. Якимчук дуже гарно виконали дует "Сонце захопить"; т-ки Якимчук, Воркун і Шевчук відспівали тернет "Мені тринадцятий минало". Тернет згаданих товаришок, коли-б вони не співали, публіка завертає по кілька разів. Коли лише оголосяться їх точку, на самі звуки оплески. Т-ки Стринька і Шевчук відспівали дует "Нашо мені чорний бров". Сухолучи їх спів, не одна дівчина справді сумувала в сні: "Чи що мені краса мов, коли нема долі". Сльозливі горі — натерпілися дівчина, дочка робітника-заликача, працюючи на ситин-неробі. І пераз гарна, уродлива, змрує свій кір по наймак в них і страить свою долю.

Т-ка К. Копанюк виголосила вітання: "Життя вдало в творч. Т. Шевченка". Вона згадала, як Шевченко боров над горем поневоленого народу, а найгірше над його дочками-дівчатами, котрі падали жертвою нахлибних панів. "Не жальтеся на панів лукавих, бо зніпете осміяні".

Каже Шевченко. "Кохайтеся

сській в'язниці, де катування, що їх роблять нашим товаришам польські криваві пси міжнародного капіталу досягли нечуваних розмірів.

Посилаючи ще раз та ще раз свої класові прокльони цивілізованому убийцям — найтаткам польського капіталу ми палко вітаємо наших братів і сестер політичних в'язнів у Польщі.

Смерть польському та міжна родньому капіталові! Хай живуть герої — борці польської революції!"

Хоч і з найтатками, — З ким хочете мої любі, Тільки не з панями!"

Тов. Шевченко. Вітати мав давати т. Босович, але що згаданий тов. виїхав до Едмонсона організувати відділ Укр. Роб. Дому, то в останнім дні його місце займав тов. Чарчук. І хоч згаданий тов. Клібановський дав вітати на тему Шевченко-Революціонер. В своїм вітанні він все поклався на твори Шевченка, переплітаючи його цитатами з них. Він ясно доказав, що Шевченко був борцем і спішем білого, поневоленого українського народу, який стояли на панщині.

Минула панщина, але не минула суспільна кривда. Шевченко жив за панщини то в п'ясах про панщизинну кривду. Читачи Шевченкові твори, бачимо і відчуємо ту саму кривду, той сам образ неправди і неволі і тепер, тільки тепер вже не так, як в панщизинний час, тепер тільки в капіталістичних рамках все по культурному.

Хіба-ж злидні матері робітничі ні не такі самі, як матері кріпачки? Хіба вони легкі? Як Шевченко пише: "А батько умер на панщині. А діти розбрелися поміж людьми мов мишенята. Брати на панщині ходили. А сестри у наймах вросили, у наймах коси поносили, у наймах умре". Так було за панщини. А нині хіба ліпше?

Батько згинув в копальні, або в фабриці машина його потерла. А брати ходять до той самої копальні і фабрики і гинуть як і батько. А сестри вже й в наймах місця не мають і гинуть в капіталістичній спітнику без людського захисту.

І це стане нам зрозумілим, коли ми переглянемо твори Шевченка. У них ми знайдемо сотки доказів, що Шевченко був революціонером, що Шевченко був за Україною без хлопа і пана, якої вона є тепер.

Тов. К. Клібановський кожний робітничі і робітничі читачі узяли твори Шевченка та дали певну відповідь "нашим" панам, котрі говорять, що Шевченко був за такою Україною, якої вони бажать, себто і з хлопом і паном.

Було много гарних деклямацій, що т-ки і товариші влучно деклямували що здалось би згадати, але часу замало. Я бажав Вам товаришки і товариші якнайкращого успіху.

Око. Ой! Бах — бах — ба-а-ах! ...видче... швид... че-че!... Господи боже, розсуди нас!... Бах — цинь — виййй!... За що, за що?... Воцвіла ти мене мамо в колісці придушити... Бабах — бах! ...Швидче... швидче... Бах — бах! ...Прраааа!... ра-а-а-а-а!... Вітер, як по телеграфі доносить зловж лінії і забити снігом обличчя неприродно кривляється та викликає з себе дикий крик. ...Гурра-а-а! Гурра-а-а! А-а-а-а-а! Зривалися і бігли. Кожний біг самий, не міг оглядатися. Окид цей був твором людського божевілля і на хвилину вбивав всі думки в людини. Люди не знали навіть, як піднімаються їх ноги, вони тямали цей один дикий оклик і ревіли, як звірі, заслиновалися, падали поцілені, окривавлені і ще крипили божевілля пісню: ...Гуррааа! пррааа... аааа!... Хто впа, хто залишився, а хто біг — ніхто не знав. Добігли до високого насипу і як-би нічого не було скочили в глибокий рів. Валася "ворожі" трупи, застигли, завіяні свіжким снігом. Під низьким прикриттям смерекових віток в кути окопа лежав обличчям до землі бородатий вояк і кров його топила сніг, же й пара парувала. Залишилися трупи, "ворог" утік. Переможці, які шліком не були подібні до них, кудилися в окопі, ховали голови від вітру і мовчки ждали. Час від часу долітали слова. ...Я думаю що він так, аж глип — кров... Поімалися ми, чи таки впаала сила народу? Нема там Петра, Юрка, Василя? (Далі буде.)

ЗАЯВА ЗАХІДНОГО ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ.

За останній час наслідки до З.О.К. скарги від товаришів на деяких людіів, що прикриваються "діяльними" членами Ст.У.Р.Д. позичають в товаришів гроші "на вічне віддання", як то кажуть. Товариші звертають нам увагу, чому ми не нап'ятуємо поступку цих людей в газеті. З.О.К. здержується від публікації імен цих людей в газеті, але на цій місці категорично заявляє:

1) У філіях і відділах Ст.У.Р.Д. на заході Канади не приймати ніяких "психологів" без посвідки Екс. Комітету або Зах. Окр. Комітету, потверженої підписами голови, секретаря і печаткою;

2) Не приймати ніяких колекторів без такого самого потвердження, за відміком, коли се робить відділ в своїй місцевості, за що сам відповідає;

3) Всяких людей, що "зичать" гроші, покликаючись на себе, як на членів Ст.У.Р.Д., головню між майнерами на заході, пропонується геть гнати від себе. А коли ви, товариші, даєте цим людіям гроші, то відтак не йдть зі скаргами до З.О.К., але винуйте самі себе. Звертаємо також увагу, що даючи гроші, ви тим самим плекаете паразитів в робітничій громаді.

Щоби подібного більше не повторювалося, З.О.К. дає від себе ще пересторогу до членства Ст.У.Р.Д. на заході і просять уступати після цих вказівок.

I. Клібановський, секретар З.О.К. (40)

ДО УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ В АЛБЕРТІ.

Товариші Фармери! Західний Окружний Комітет Ст.У.Р.Д. рішив вислати на дніх до Вас організатора, який дасть Вам моральну піддержку в організації.

З гори значаюче, що організатор не іде за доларами, як це Ви привикли не без причини дивитись на "організаторів", висланих іншими організаціями, або гуртками людей. Наш організатор іде для дійсної Вам допомоги, але-ж Ви самі знаєте, що йому треба, якщо не жити, то хоч животіти, якщо це буває з робітничими організаціями. Тому ми просимо Вас, товариші фармери, збачайте на мітингах для него колекту на одержання та на дальшу подорож, а за кожний цент Ви дістанете звіт. Сподіємось, що Ви ширю привітаєте нашого-свого організатора, завдання якого буде помогти Вам організуватися і йти в цій роботі разом з робітниками.

За інформаціями вдавайтеся до Зах. Окруж. Комітету: Ukrainian Labor Temple, 10628-96th Str., Edmonton, Alta. З тов. привітом, I. Клібановський, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ. Проситесь всіх тих товаришів і організацій, що випозичили книжки з бібліотеки відділу Укр. Роб. Дому в Вінніпегу, щоби якнайскорше звернули їх до бібліотекаря, інакше імена їх проголосять в газеті. Ця увага відноситься так до товаришів і організацій в Вінніпегу як і поза Вінніпегом. Бібліотекар.

Кожний класово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету The WORKER. Офіційний орган Робітничої Партії Канади. Передплата на рік вносить \$2.00, на піврік \$1.00. Зашліть передплату так же нині! Адреса: THE WORKER, Room 301, Turrell Bldg, 95 King St., East, Toronto, Ont.

М. ІРЧАН.

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог".)

(Продовження.)

Руками й ногами дряпалися, підпирались рюшницями, падали, піднімалися і знову діали. Повільно, причаено, з запертим відходом. То приставали, то знову рушали. А метелиця ще лютище вила-завивала, якби боролася з цими нещасними людіями, що наперекір її сил пруться вперед.

Всі знали, що ось-ось зустрінуться з подихом смерті, який міцнійший від буйного морозного вітру. Чия черга сьогодні? Ніхто не знав, але кожний думав, що не його.

Йшли довго, дуже довго і дивувалися, чому "ворога" немає. Може утік, може заховався в село від цього пекла?

Але ні! Ось перед очима замаячило шось в сніговому тумані. Шось глухо грукнуло, раз, другий, третій. Вітер надів уриваний крик, а де зараз-же розірвав його на тисячу частин, завив зловіщо і помахав в безвісті.

— Швидче, швидче! — хрипів хтось з боку. Так, це мавбу була передня сторожа, що побачила наступаючого "ворога", вистріляла декілька разів і утікла до своїх. Там, вперед, готуються вже приймати гостей.

Задихані, зіпрілі вояки намагалися бігти, але падали і хвилиною відпочивали. Потім зривалися і знову йшли. Рушниці обніти обом руками, як обнімає мати дитину, бо годі держати холодне залізо в руках.

— Швидче, швидче! — знов хрипів знайомий голос в сніговій пітьмі.

Матвій Шавала йшов, як всі в рідкому ряді і невеселі думи мучили його. Він згадав, що на його хаті в рідному селі певно вітер порозивив сніпки і сніг мете в стіни і нікому накрити хату, бо стара жінка нездужає. Забував він, що йде в гордо смерті, в чорну пащу кровавого бога... Він тихо шептав для себе молитву і сам не чув її. Рвав її вітер-силач з собою і рвав цілу душу Матвія Шавали.

— Помилуй мя боже по великій милості твоїй, якоже ми остаємь довжником нашим — аминь... *І Матвій аж пристанув. Він хотів згадати молитву, бо призабув, але в тій хвили перед ним розступилася заметіль і який сонце, що обірвалося з своїх висот, розбилось салпучим вогнем на всі боки. Разом з вітром застогнала страшна сила, аж земля задрожала. І Матвій впав в глибокий сніг.

Почалася гостинність. Обірвані сонця все частіше розвівали снігову заметіль і сіяли смерть. Це "ворог" кидав з близьких окопів на привітання бомби.

— Швидче, швидче вперед! — хрипів з боку знайомий голос.

— Помилуй мя боже по великій милості твоїй... — Швидче... швид... шв... Губилися окопи в метеліці і грохоті бомб. Матвій піднісся, хоч добре було лежати йому. Він все ще не міг найти своєї молитви і кидав добрими очима то в право, то в ліво і шукав своїх товаришів. І намагався всіми силами йти вперед, щоб не залишитися з задку. Його дряхлі — старі груди задихалися, важко було дихати, йти.

— Ша... Швид... че-че... —лицій милості твоїй... Ой!

Це найближчий товариш Матвія з правого

РОБІТНИКИ І ФАРМЕРИ! ГОТОВТЕСЯ ДО МІЖНАРОДНОГО ПРОЛЕТАРСЬКОГО СВЯТА ПЕРШОГО МАЯ!